

ver indholdet af en manuskriptsamling (s. 13). Det gør den efter det nærmest selvindlysende ordningsprincip: instrumentalmusik, vokalmusik, dramatisk musik, skitser m.m. (heri indbefattet arrangementer og afskrifter af andres værker plus en desværre uspecificeret samling teoriopgaver) med hver hovedgruppe underdelt på lige så oplagt vis, f.eks. instrumentalmusik: orgel, klaver, violin, violon og klaver osv., til og med værkerne for symfoniorkester og koncerterne. For de enkelte numre – i alt 415 – gives der et stærkt sammentrængt, men klart og dækkende signalement af de pågældende manuskripter. At man for de trykte værkers vedkommende har set bort fra Fogs og Schousboes nummerering kan umiddelbart forekomme mærkeligt; den er jo forlængst blevet standard inden for den internationale Carl Nielsen-forskning. Formentlig skyldes det, at den nu iværksatte udgivelse af Carl Niensens samlede værker vil nødvendiggøre en radikal omkalfatring af den veltjente FS-fortegnelse medsamts dens værk-nummerering.

Det ligger i selve værkets art, at ingen fremtidig Carl Nielsen-forsker vil kunne komme uden om Bjørnums og Møllerhøjs katalog. Arbejdet af denne slags medfører et ansvar og et krav, som de to bibliotekarer klart nok har været sig bevidst og formået at leve op til: den störst mulige pålidelighed i det store som i det små. Under min egen brug af katalogen er jeg indtil videre kun stödt på én unöjagtighed: den under nr. 70a (renskrift af klarinetkoncerten) anförte blyantskitse omfatter ikke fem, men seks takter, og den er för strygeorkester, ikke strygekvartet. Detaljer af denne mikroskopiske störrelsesorden skal ikke hindre mig i at sige Birgit Bjørnum og Klaus Møllerhøj tak för det uvurderlige stykke værktöj, som de her har leveret fremtidens Carl Nielsen-forskning.

Finn Mathiassen

Anelise og Thorkild Knudsen: Seks indgange til balladen I-III. (=Folkemusikbks 13-15). Folkemusikbks i Hogager, Holstebro 1995. 507 + 103 + 227 s. Ill. Noder. ISBN 87-983936-3-4 og 87-983936-2-6. Kr: 300,-.

Författarna till *Seks indgange til balladen*, Anelise och Thorkild Knudsen, har i många år arbetat i Folkemusikbks i Hogager vid Hol-

stebro. Det var Thorkild Knudsen som etablerade Folkemusikbks i början av 1970-talet och sedan dess har man där arbetat både med folkemusikforskning och med kurser, seminarier och praktisk musikutövning.

Thorkild Knudsen har sedan länge – och så småningom tillsammans med Anelise Knudsen – arbetat med de danska balladmelodierna. Redan 1961 publicerade han uppsatsen „Model, type og variant“ som till stor del innebar ett nytt sätt att se på melodierna. Det var en uppsats som diskuterades och som citerades i åtskilliga vismelodisammanhang. Samma grundsyn har Knudsen i sin inledning till melodibandet (nr XI) till *Danmarks gamle Folkeviser (DgF)*.

När nu Anelise och Thorkild Knudsen ger ut ett ganska digert verk som skall ge läsaren sex ingångar till balladerna blir också förväntningarna stora. Men inför resultatet måste jag genast erkänna att jag ställer mig totalt frågande och dessutom är något besviken.

Seks indgange til balladen är uppdelad på tre delar. I första delen får man texter och melodier till III balladtyper. Vad som återges här är tydligen de versioner som använts vid Folkemusikbks seminarier, de flesta sjungna av Anelise Knudsen. För t.ex. den kända balladen *Elveskud* uppges som källa Anelise Knudsen 1976 efter Sidsel Jensdatter 1866-68 och andra källor från 1500-1800-talen. De återgivna texterna är således kompilat. Alla strofer är uppställda som 2-radiga. Omkvädestexterna är borttagna och återges i stället tillsammans med melodin. Å andra sidan saknas som regel versernas text under melodin, vilket kan göra det svårt att finna den rätta anpassningen text-melodi. På „notsystem“ med tre linjer återges vidare melodiernas kärntoner med hjälp av teckensymboler för olika handrörelser. „Til hver tone i balladeskalaen hörer en passende håndstilling, og til hver bevægelse en lyd.“ (del III, s. 1).

Del II, „Seks indgange – læsestykker“, handlar om sex vägar in till balladen: balladsångaren, orden, tonerna, dansen, framförandeformen och balladscenen. Det skulle här kunna handla om sex för balladen verkligt viktiga faktorer men i stället förs man in i en tämligen diffus mytisk värld, där det gängse balladbegreppet inte längre tycks gälla – trots att man utgår från visorna i *DgF*, från „Gammelballaderne“. Det korta avsnittet om balladtonen heter symptomatiskt nog „Ballade-